

L. van Noort

DE STEEKPROEF VOOR HET RENTABILITEITS- EN
FINANCIERINGSONDERZOEK VAN DE CHAMPIGNON-
TEELT IN NEDERLAND

Interne nota no. 249

oktober 1980

Afdeling Tuinbouw

WOORD VOORAF

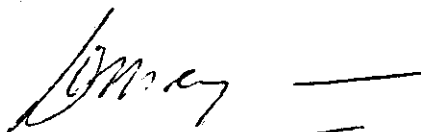
Door de afdeling Tuinbouw wordt jaarlijks onderzoek verricht naar de rentabiliteit, de inkomensvorming, het financieringsgedrag en de vermogenspositie in de belangrijkste takken van tuinbouw.

Het onderzoek van de champignonteelt in Nederland is met ingang van het boekjaar 1979 op een nieuwe steekproef gebaseerd.

In deze publikatie wordt een verantwoording gegeven van de wijze waarop de steekproef is samengesteld.

De steekproefbedrijven zijn geworven door C.W.M. Koelemij.

Het Hoofd van de
afdeling Tuinbouw

(Ir. D. Meijaard)

Den Haag, oktober 1980

1. DE CHAMPIGNONGTEELT IN NEDERLAND

1.1 De populatie van bedrijven met champignons

De steekproeven ten behoeve van het rentabiliteits- en financieringsonderzoek worden eenmaal in de vijf jaar vernieuwd. De steekproef van de champignonenteelt is met ingang van het boekjaar 1979 vernieuwd. Als basis hiervoor is gebruik gemaakt van de Landbouwtelling 1978.

Volgens de landbouwtelling 1978 waren er in Nederland 837 bedrijven met champignons. De teeltoppervlakte met champignons bedroeg 6.239 are. Op deze 837 bedrijven kwamen 3804 cellen voor. Van deze 837 bedrijven bleken 678 te voldoen aan de criteria die voor deelneming aan het onderzoek zijn gesteld. Het onderzoek heeft namelijk alleen betrekking op bedrijven:

- a. waarvan de ondernemer een agrarisch hoofdberoep heeft;
- b. met een bedrijfsomvang van 70 en meer sbe 1);
- c. waarvan 60% en meer van de sbe betrekking heeft op de champignonenteelt.

Een specificatie van het aantal bedrijven en de teeltoppervlakte met champignons is opgenomen in tabel 1.1.

In tabel 1.2 zijn de champignonbedrijven naar bedrijfsomvang - op basis van sbe - ingedeeld. De 13% grotere bedrijven (340 en meer sbe) vertegenwoordigen 36% van het totaal aantal sbe. De kleinere bedrijven (van 70 - 160 sbe) 48% van het totaal aantal bedrijven nemen slechts 25% van het aantal sbe of wel 24% van de totale teeltoppervlakte met champignons voor hun rekening.

1) De omvang van een agrarisch bedrijf en van de afzonderlijke produktierichtingen binnen een bedrijf kan worden uitgedrukt in sbe (standaardbedrijfseenheden). Een sbe komt overeen met een bepaald bedrag aan toegerekende factorkosten (arbeid, rente en netto pacht) in een basisperiode bij een doelmatige bedrijfsvoering onder normale omstandigheden.

Tabel 1.1 Berekening van het aantal gespecialiseerde champignons-
bedrijven die in eerste aanleg geschikt zijn voor onder-
zoek.

	Aantal bedrijven		Teeltoppervl. met champignons	
		%	m2	%
1 Gelderland	234	28	121.660	19
2 Noord-Brabant	193	23	191.880	31
3 Limburg	361	43	269.014	43
4 Overige provincies	49	6	41.395	7
5 Tot. aant. bedrijven met champignons	837	100	623.949	100
6 Bedrijven met minder dan 60% van de sbe aan champignons	60	7	18.461	3
7 Bedrijven met 60% en meer van de sbe aan champignons	777	93	605.488	97
8 Te kleine bedrijven (minder dan 70sbe)	70	1) 9	12.517	2
9 Bedrijven met 60% en meer van de sbe aan champignons 2)	707	84	592.971	95
10 niet agrarisch hoofdberoep	29	3	13.501	2
11 Basis voor de steekproef	678	81	579.470	93

- 1) Inclusief 47 bedrijven waarvan de ondernemer een niet agrarisch hoofdberoep heeft.
2) Exclusief bedrijven met minder dan 70 sbe.

Tabel 1.2 Het aantal bedrijven van de te onderzoeken populatie
alsmede het aantal sbe en de teeltoppervl. met champignons.

Bedrijven met 60% en meer champig- nonteelt	Aantal bedrijven		Aantal sbe		Teeltoppervl. champignons (in m2)	
waarvan bedrijven met:		%		%		%
70 - 160 sbe	326	48	37849	25	141.094	24
160 - 340 sbe	263	39	59872	39	225.838	39
340 en meer sbe	89	13	54517	36	212.538	37
Totaal	678	100	152238	100	579.470	100

2. DE STEEKPROEF

2.1 De theoretische steekproef

Voor de samenstelling van de steekproef zijn 678 bedrijven geografisch onderscheiden. Per regio zijn de bedrijven naar grootteklasse gesorteerd. Binnen de onderscheiden grootteklasse is een volgorde naar bedrijfsomvang - op basis van sbe - aangebracht. Uit deze voorgesorteerde bedrijven is vervolgens een willekeurige keuze gedaan door voor elke grootteklasse een aantal bedrijven in de steekproef te betrekken.

Het aantal steekproefbedrijven alsmede de steekproefpercentages zijn opgenomen in tabel 2.1.

Tabel 2.1 Het aantal bedrijven van de te onderzoeken populatie en van de theoretische steekproef alsmede de steekproefpercentages.

Bedrijven met 60% en meer champignonteelt	Aantal bedrijven		
	van de populatie	van de steekproef	van de steekproef in % van de po- pulatie
waarvan bedrijven met:			
70 - 160 sbe	326	12	3,7
160 - 340 sbe	263	18	6,8
340 en meer	89	17	19,1
Totaal	678	47	6,9

Uit tabel 2.1 blijkt dat de grotere bedrijven sterker in de steekproef zijn vertegenwoordigd dan de kleinere bedrijven 1). Bij de berekening van de gemiddelde cijfers van het grondgebruik, de kosten en de opbrengsten, het inkomen en de gegevens met betrekking tot de financiering wordt uiteraard met de verschillende steekproefpercentages rekening gehouden.

1) Door rekening te houden met de verschillende mate waarin "grotere" en "kleinere" bedrijven tot de totale produktie bijdragen wordt de betrouwbaarheid van de informatie over de resultaten van de champignonteelt, die op basis van een beperkt aantal waarnemingen kan worden gegeven, verbeterd.

Op basis van de gegevens uit de landbouwtelling werden 5 steekproeven volgens voornoemde uitgangspunten samengesteld. Eén van deze steekproeven diende voor de uiteindelijke bedrijfskeuze.

2.2 De gerealiseerde steekproef

Uitgaande van de in tabel 2.1 voornoemde steekproefpercentages werden 47 bedrijven voor deelname aan het onderzoek bezocht. Van de 47 champignonbedrijven bleken 11 bedrijven niet geschikt te zijn voor deelname aan het rentabiliteitsonderzoek (zie tabel 2.2).

Het onderzoek naar de bedrijfsresultaten is beperkt tot bedrijven, die overwegend op de produktie van champignons zijn gericht. Bovendien mogen de ondernemers geen hoofdberoep hebben buiten de agrarische sector. Voorts moet de bedrijfsomvang minimaal 70 sbe zijn. De in tabel 2.2 genoemde groepen, te weten 3 t/m 6 voldoen niet aan deze voorwaarden. Dit betekent dat de 11 ongeschikte bedrijven niet zijn vervangen. Bij de vaststelling van de omvang van de "theoretische" steekproef is rekening gehouden met het feit dat niet alle bedrijven voor het onderzoek geschikt zouden zijn. Van de resterende 36 bedrijven waren de ondernemers van 18 bereid tot deelname aan het onderzoek. Van 18 bedrijven weigerden de ondernemers aan het onderzoek deel te nemen. Deze 18 bedrijven zijn vervangen. Hiervoor werden 18 bedrijven van nagenoeg dezelfde structuur en bedrijfsomvang bezocht, hiervan werden 5 bedrijven in de tweede, 4 bedrijven in de derde en 9 in de volgende ronden gerealiseerd.

Tabel 2.2 Het resultaat van de werving van 47 champignonbedrijven

	Aant. bedr. van de steekproef	Geagregeerd	
		Aantal bedrij- ven	Teeltoppervl. champignons in m ²
1 geschikt voor en bereid tot deelname	18	201	201.594
2 geschikt voor doch niet bereid tot deelname 1)	18	304	237.427
Sub-totaal	36	505	439.021
3 bedrijven met te veel handel	3	34	51.839
4 bedrijven zijn niet meer in produktie	3	82	36.136
5 gemengd met andere takken van bedrijf of beroep	3	25	33.173
6 overige redenen	2	32	20.785
Totaal	47	678	580.954

1) De oppervlaktegegevens hebben betrekking op 18 vervangende bedrijven die in het onderzoek zijn betrokken.

De mate waarin de bedrijven van de gerealiseerde steekproef (inclusief de 11 niet vervangen bedrijven) over de bedrijfsgrootteklasse zijn verdeeld, blijkt uit tabel 2.3, waarin zowel t.a.v. het aantal bedrijven, het aantal sbe en de teeltoppervlakte met champignons de gerealiseerde steekproef met de populatie is vergeleken.

De 36 uiteindelijk in het onderzoek betrokken bedrijven vertegenwoordigen een populatie van 505 bedrijven, een teeltoppervlakte met champignons van 4.390 are; dat is respectievelijk 60% en 70% van alle bedrijven met champignons in Nederland (zie tabel 1.1).

Tabel 2.3 Vergelijking van de te onderzoeken populatie met de gerealiseerde steekproef

Bedrijfs- grootklasse	Aantal bedrijven			Aantal sbe			Teeltoppervlakte champignons (in m ²)		
	popu- latie	steek- proef	steekproef in % van populatie	popu- latie	steek- proef	steekproef in % van populatie	popu- latie	steek- proef	steekproef in % van populatie
waarvan be- drijven met:									
70 - 160 sbe	326	12	3,7	37.849	1.429	3,8	141.094	5.358	3,8
160 - 340 sbe	263	18	6,8	59.872	4.100	6,9	225.838	15.857	7,0
340 en meer sbe	89	17	19,1	54.517	10.004	18,4	212.538	38.845	18,3
Totaal	678	47	6,9	152.238	15.533	--	579.470	60.060	--